

Filmoteka Szkolna

Temat lekcji: Lapidarium czy śmietnik historii? Rola idei w życiu ludzi i narodów na podstawie „Krótkiej historii jednej tablicy” Feliksa Falka

Opracowanie: Paweł Miakota

Etap edukacyjny: szkoła podstawowa (klasy 7-8), szkoła ponadpodstawowa

Przedmiot: historia, wiedza o społeczeństwie, język polski

Czas: 45 minut (w tym projekcja filmu)

Po zajęciach uczeń będzie umiał:

- wyjaśnić pojęcia „etos”, „idea”, „tożsamość”;
- wykazać związek między ideą a życiem;
- posługiwać się ideą w opisie zjawisk;
- analizować opowieść autorską pod względem tematycznym, historycznym, formalnym i symbolicznym.

Metody pracy:

praca w zespołach, dyskusja, burza mózgów, analiza scen filmu, mapa myślowa, praca w parach

Środki dydaktyczne:

- film Feliksa Falka „Krótka historia jednej tablicy”,
- materiał pomocniczy - karta pracy ucznia.

Pojęcia kluczowe:

- idea,
- etos,
- historia,
- naród,
- tożsamość.

Uwagi:

Przed projekcją filmu rozdaj karty pracy (materiał pomocniczy nr 1), które uczniowie wypełnią podczas oglądania filmu.

Przebieg zajęć:

1. Wyjaśnij uczniom, że w czasie lekcji będą analizowali wydarzenia z historii najnowszej, odwołując się do filmu Feliksa Falka „Krótka historia jednej tablicy”, a następnie zastanowią się nad znaczeniem idei w życiu narodu.
2. Przed projekcją poleć, by uczniowie, oglądając film, zastanowili się nad następującymi kwestiami:
 - Jaką funkcję w filmie pełni tablica?
 - Jakie wydarzenia historyczne zostały przedstawione w filmie?

3. Po projekcji poproś kilku uczniów o podzielenie się refleksjami. Wnioski zapisz na tablicy, powstrzymując się chwilowo przed ich komentowaniem. Uporządkuj wydarzenia historyczne podawane przez uczniów. Upewnij się, że wszyscy wiedzą, na czym polegał ruch Solidarność. Wypisując wydarzenia polityczne przedstawione w filmie, komentuj je razem z uczniami. W ten sposób zostanie opowiedziana historia Solidarności. Poproś uczniów o zanotowanie w zeszytach chronologii ruchu.
4. Zachęć uczniów do dyskusji nad rolą Solidarności w transformacji ustrojowej Polski. Zapytaj, czy reżyser za pomocą środków filmowych daje komentarz autorski do historii ruchu. Jeśli tak, to co o tym świadczy (tytuł filmu, wyraziste śródtytuły, scena licytacji, kolorystyka itp).
5. Następnie podziel uczniów na mniejsze grupy (w zależności od liczebności klasy), rozdaj im duże kartki papieru i flamastry. Poproś, by stworzyli mapę myślową pojęcia „idea”. Po zakończonej pracy każda z grup przedstawi efekty swoich działań.
6. Po każdej prezentacji zadawaj uczniom pytania, skłaniające ich do ustalenia związku między ideą i jej uniwersalnością (bądź brakiem uniwersalności) a zwykłym życiem ludzi. W czasie rozmowy zastanówcie się także:
 - Kiedy jakaś idea umiera i dlaczego?
 - Jakie idee do dzisiaj są żywe w społeczeństwie, jakie umarły dawno temu, a jakie przed kilkoma–kilkudziesięcioma laty?
 - Co w praktyce oznacza „życie” lub „śmierć” idei? Jaki jest związek idei z etosem?
7. Zapytaj uczniów, co ich zdaniem oznacza zwrot „zdradzić ideały”. Po tej wymianie poglądów nie dokonuj podsumowania. Ma ona raczej rozbudzić zapał polemiczny młodych ludzi.
8. Zaproponuj uczniom obejrzenie filmu raz jeszcze. Poproś, żeby tym razem zwrócili uwagę na pierwszą scenę, w której jest rysowana tablica (kolor czerwony z ludźmi przechodzi na tablicę, od tam tłum będzie wyłącznie szary), oraz na jej historię. Poleć, by w czasie projekcji wypełnili rozdane wcześniej karty pracy, a następnie w parach przedyskutowali odpowiedzi. Podczas pracy podchodź do par, które o to proszą, i wyjaśnij ewentualne wątpliwości.

Praca domowa:

Poleć uczniom napisanie, w formie artykułu do gazety, odpowiedzi na pytania:

- Czy wizja reżysera jest gorzką opowieścią o porzuceniu ideałów Solidarności, czy też przedstawia pewien nieuchronny proces?
- Jak sądzisz, czy jest miejsce na etos solidarnościowy we współczesnym społeczeństwie polskim?

Załączniki:

Karta pracy ucznia

1. Jaka była historia tablicy? Wymień przełomowe momenty jej „życia”. Zwróć uwagę na śródtytuły filmu.
2. Jaką funkcję pełni w filmie? Czego jest symbolem?
3. Czym tablica jest dla bohaterów filmu? W jakich okolicznościach się pojawia? Dlaczego?
4. Czy można połączyć historię tablicy z historią Polski (nie tylko ruchu Solidarność)?
5. Jakich kolorów użył Feliks Falk w swoim filmie? Jak sądzisz, co chciał wyrazić za ich pomocą?

Zwróć uwagę na pierwszą scenę.